

Słowo wstępne

Niniejsze opracowanie stanowi pokłosie konferencji naukowej „Wybitni polscy i rosyjscy cywiliści”, która odbyła się w dniach 24–26 czerwca 2014 r. w Sankt Petersburgu. Stanowiła ona pierwszy etap VIII Polsko-Rosyjskiej Letniej Szkoły Prawa. Konferencja została zorganizowana przez trzy uniwersytety: Irkucki Państwowy Uniwersytet (IGU), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM) oraz Sankt-Petersburski Państwowy Uniwersytet (SPbGU). Wzięli w niej udział pracownicy naukowcy wydziałów prawa IGU, UAM i SPbGU oraz polscy i rosyjscy studenci.

Tradycja polsko-rosyjskich letnich szkół prawa i związanych z nimi konferencji naukowych została zapoczątkowana w 2006 r. Tematami spotkań były: „Polska – jej historia, polityka i prawo” (Poznań, 10–23 lipca 2006 r.), „Unia Europejska – członkostwo Polski, partnerstwo Rosji” (Poznań, 20 lipca – 2 sierpnia 2008 r.), „Wymiar sprawiedliwości w Federacji Rosyjskiej i w Polsce – problemy teorii i praktyki” (Irkuck, 18–29 sierpnia 2009 r.), „Etyka i prawo” (Poznań, 5–16 lipca 2010 r.), „Prawo i kultura w globalnym świecie” (Sankt Petersburg, 26 czerwca – 7 lipca 2011 r.), „Tendencje rozwoju prawa prywatnego” (Irkuck, 20–29 sierpnia 2012 r.), „Prawo własności – czy rzeczywiście takie święte?” (Poznań, 2–12 lipca 2013 r.). Każdorazowo patronat nad szkołami sprawowali rektorzy IGU, UAM i SPbGU, a w charakterze gości specjalnych występowali konsulowie generalni FR w Poznaniu i RP w Irkucku i Sankt Petersburgu oraz wybitni uczeni z innych uczelni.

Uwieńczeniem kolejnych (choć nie wszystkich) konferencji naukowych były publikacje książkowe obejmujące zaprezentowane w ich trakcie referaty. Niniejsze opracowanie stanowi szóstą z kolei pozycję – wcześniej ukazały się: * L. Moskwa (red.), *Unia Europejska – członkostwo Polski, partnerstwo Rosji (Jewropiejskij Sojuz – czlienstwo Polski, partnerstwo Rossii)*, Poznań 2009, 386 s., ISBN 978-83-60550-21-2, * A. Kojsin (red.), *Justice in the Russian Federation and Poland: Problems of the Theory and Practice (Prawosudie w Rossijskoj Fiedieracii i Polsce: problemy teorii i praktiki)*, Irkutsk 2010, 263 s., ISBN 978-5-9624-0423-3,

* L. Moskwa (red.), *Polish and Russian law: dilemmas new and old (Polskoie i rossijskoie zakonodatelstwo: nowyje i staryje diliemmy)*, Poznań 2011, 388 s., ISBN 978-83-60550-37-3, * K.S. Bezig (red.), *Trends of Private Law Development (Tien-diiencii razwitia czastnogo prawa)*, Irkutsk 2013, 436 s., ISBN 978-5-9624-0745-6, * L. Moskwa (red.), *Right to property – is it really inviolable?*, Poznań 2014, 434 s., ISBN 978-83-939656-0-1.

Opracowanie, które oddajemy do rąk Czytelników, obejmuje 45 referatów, które w większości zostały przedstawione w trakcie sankt-petersburskiej konferencji. Referaty podzielono na dwie grupy. Pierwsza z nich zawiera teksty prezentujące biografie sześciu polskich (Józef Górski, Stefan Grzybowski, Alfred Ohanowicz, Zbigniew Radwański, Stanisław Sołtysiński, Eugeniusz Waśkowski) i dziewięciu rosyjskich (Michaił Michajłowicz Agarkow, Borys Borysowicz Czerepachin, Wasilij Pawłowicz Domanżo, Wiktor Abramowicz Dozorciew, Olimpiad Solomonowicz Joffe, Walery Abramowicz Musin, Władimir Aleksandrowicz Riasieneciw, Gabriel Feliksowicz Szerszeniewicz, Anatolij Wasiliewicz Wieniediktow) wybitnych cywilistów. Ponieważ jakiegokolwiek wartościowanie dokonań konkretnych uczonych na tle osiągnięć innych było – z oczywistych względów – z góry skazane na niepowodzenie, biografie ułożono w porządku alfabetycznym. Tę grupę referatów uzupełnia tekst poświęcony wybitnym cywilistom irkuckiej szkoły prawa. Na grupę drugą składają się referaty dotyczące problemów lokujących się w głównym nurcie niezwykle szerokich zainteresowań wymienionych wyżej uczonych. Teksty podzielono na trzy podgrupy tematyczne: * prawo handlowe, * prawo zobowiązań, * cywilistyczne miscellanea. Mam nadzieję, że niniejsza książka chociażby w niewielkim stopniu przybliży sylwetki wybitnych Polaków i Rosjan czytelnikom w obu krajach, który to element wzajemnego poznania stanowi od zawsze warunek dobrych stosunków między narodami.

dr hab. Leopold Moskwa, prof. UAM

Предисловие

Эта публикация является результатом научной конференции „Выдающиеся польские и российские цивилисты“, которая состоялась 24–26 июня 2014 года в Санкт-Петербурге. Конференция стала первым этапом VIII польско-российской летней школы права и была организована тремя университетами: Иркутским государственным университетом (ИГУ), Университетом им. Адама Мицкевича в Познани (УАМ) и Санкт-Петербургским государственным университетом (СПбГУ). В ней приняли участие научные работники факультетов права ИГУ, УАМ и СПбГУ, а также польские и российские студенты.

Традиция польско-российских летних школ права и связанных с ними научных конференций была положена в 2006 году. Темы встреч были следующие: „Польша – ее история, политика и право“ (Познань, 10–23 июля 2006 г.), „Европейский союз – членство Польши, партнерство России“ (Познань, 20 июля–2 августа 2008 г.), „Правосудие в Российской Федерации и в Польше: проблемы теории и практики“ (Иркутск, 18–29 августа 2009 г.), „Этика и право“ (Познань, 5–16 июля 2010 г.), „Право и культура в глобальном мире“ (Санкт-Петербург, 26 июня–7 июля 2011 г.), „Тенденции развития частного права“ (Иркутск, 20–29 августа 2012 г.), „Право собственности – святая святых. Так ли это?“ (Познань, 2–12 июля 2013 г.). Каждый раз школы проходили под патронатом ректоров ИГУ, УАМ и СПбГУ, а в качестве специальных гостей выступали генеральные консулы РФ в Познани и Польши в Иркутске и Санкт-Петербурге, а также выдающиеся ученые из других университетов.

Итогом научных конференций (хотя не всех) стало издание книг, в которые были включены представленные рефераты. Настоящее издание является шестым по счету – ранее были опубликованы: * *Unia Europejska – członkostwo Polski, partnerstwo Rosji (Европейский союз – членство*

Польши, партнерство России), под ред. Л. Москва, Познань 2009, с. 386, ISBN 978-83-60550-21-2, * *Justice in the Russian Federation and Poland: Problems of the Theory and Practice (Правосудие в Российской Федерации и Польше: проблемы теории и практики)*, под ред. А. Койсин, Иркутск 2010, с. 263, ISBN 978-5-9624-0423-3, * *Polish and Russian law: dilemmas new and old (Польское и российское законодательство: новые и старые дилеммы)*, под ред. Л. Москва, Познань 2011, с. 388, ISBN 978-83-60550-37-3, * *Trends of Private Law Development (Тенденции развития частного права)*, под ред. К. С. Безик, Иркутск 2013, с. 436, ISBN 978-5-9624-0745-6, * *Right to property – is it really inviolable?*, под ред. Л. Москва, Познань 2014, с. 434, ISBN 978-83-939656-0-1.

Сборник, который мы отдаем в руки читателей, состоит из 45 выступлений, которые в основном были представлены во время Санкт-петербургской конференции. Рефераты разделены на две группы. Первая содержит тексты, представляющие биографии шести польских (Юзеф Гурский, Стефан Гжибовский, Альфред Оханович, Збигнев Радваньский, Станислав Солтысинский, Евгений Васьковский) и девяти российских (Михаил Михайлович Агарков, Борис Борисович Черепяхин, Василий Павлович Доманжо, Виктор Абрамович Дозорцев, Олимпиад Соломонович Иоффе, Валерий Абрамович Мусин, Владимир Александрович Рясенцев, Габриэль Феликсович Шершеневич, Анатолий Васильевич Венедиктов) выдающихся специалистов гражданского права. Так как сравнительная оценка достижений была – по понятным причинам – обречена на провал, биографии размещены в алфавитном порядке. Эта группа дополнена текстом о выдающихся специалистах гражданского права иркутской правовой школы. Вторая группа включает статьи, касающиеся проблематики, интересующей выше перечисленных ученых. Тексты разделены на три подтемы: * коммерческое право, * договорное право, * разное о гражданском праве. Надеюсь, что эта книга хотя бы немного приблизит профили выдающихся поляков и россиян читателям обеих стран, так как элемент взаимного познания всегда является условием хороших отношений между народами.

Профессор УАМ Леопольд Москва